Skolinspektionen

Bilaga 1

Verksamhetsrapport

2014-09-09

Dnr 400-2013:5653

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av gymnasiearbetet vid Donnergymnasiet i Göteborg

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Donnergymnasiet

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av gymnasiearbetet under 2014. Granskningen vid Donnergymnasiet i Göteborg ingår i detta projekt.

Donnergymnasiet besöktes den 21 och 22 maj 2014. Kristian Hansson och Ronny Högberg har varit ansvariga inspektörer. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av gymnasiearbetet genomförs i fem kommunala och sex fristående slumpvis utvalda skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Donnergymnasiet

Donnergymnasiet är en fristående gymnasieskola och finns sedan 2000 i Göteborg.

Gymnasieskolan omfattar cirka 540 elever på fyra program: samhällsvetenskapligt program med inriktningarna samhällsvetenskap och beteendevetenskap, ekonomiskt program med inriktningarna ekonomi och juridik, estetiskt program med inriktningen musik samt naturvetenskapligt program med inriktningarna naturvetenskap och samhällsvetenskap.

Lärarna är organiserade i fyra programarbetslag kopplade till de respektive programmen. Därutöver finns ett arbetslag som uteslutande arbetar med skolans pedagogiska utveckling.

Resultat

1. Styrs gymnasiearbetet så att eleverna får möjlighet att planera, genomföra och utvärdera sitt arbete?

1.1. Det finns resurser, i form av personal och tid, för genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om det finns ansvariga lärare och medbedömare för varje elev samt om det finns tillräckligt med tid för elever att genomföra gymnasiearbetet. Här undersöks även om skolan tydliggjort för elever vilka tidsramar som gäller, dvs. vilken rätt till lärarens tid som eleverna har, vilka tidsgränser som gäller samt vilka förväntningar som finns på elevens egen tidsmässiga insats.

Granskningen visar att samtliga elever på naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet har en är ansvarig lärare som också fungerar som handledare. Ansvariga lärare fördelas på våren innan det nya läsåret börjar. Rektor, tillsammans med de två biträdande rektorerna gör då en fördelning för respektive programarbetslag. Vid fördelningen tar rektorsgruppen hänsyn till de ansvariga lärarnas kompetenser i relation till de respektive programmen och dess olika inriktningar. I varje klass fördelas två ansvariga lärare som också fungerar som varandras medbedömare.

Av intervjuer med elever framgår att de känner till att gymnasiearbetet motsvarar en 100-poängskurs och att de har fått en uppfattning om hur mycket tid de förväntas lägga ned på arbetet.

Skolan har tagit fram en tidsatt övergripande struktur för de olika delar som ingår i gymnasiearbetet, det vill säga planering, genomförande, rapportskrivning samt opponering och elevens utvärdering. Strukturen innefattar utöver innehållsliga aspekter även de tidsgränser som gäller för de olika momenten.

Tiden för gymnasiearbetet för eleverna på ekonomiprogrammet är schemalagd till 2,5 timmar per vecka varav en timme är avsatt för handledning i helklass. Därutöver schemaläggs individuell handledning för eleverna. Vad gäller naturvetenskapsprogrammet är en timme i veckan schemalagd för handledning i helklass, därutöver finns möjlighet för eleverna att använda de onsdagar som är lektionsfria för att arbeta med gymnasiearbetet. Vad gäller individuell handledning bokar eleverna i denna med ansvarig lärare efter behov.

Intervjuerna med lärarna och eleverna visar att eleverna har god tillgång till lärarnas tid. Eleverna uppger att det är lätt att komma i kontakt med lärarna via mail, men att det också är lätt att hitta tider för möten med lärarna. De menar att den tid de haft till förfogande varit tillräcklig.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns resurser i form av personal och tid, för genomförandet av gymnasiearbetet. Granskningen visar att de tidsramar som satts upp för gymnasiearbetet har varit tydliga för eleverna. Eleverna är också väl medvetna vilka förväntningar som finns på deras egen tidsmässiga insats.

1.2. Skolan har förberett genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om rektorn och lärarna har förberett sig på att leda eleverna mot väl genomförda gymnasiearbeten samt planerat genomförandet och bedömningen av gymnasiearbetet. Här ingår att granska om lärarna diskuterat och tydliggjort vad uppdraget som ansvarig lärare innebär. Vidare ingår att granska om lärarna diskuterat hur de ska bedöma elevernas arbeten i förhållande till målen för gymnasiearbetet.

Granskningen visar att examensmålen ligger till grund för planeringen av gymnasiearbetet. Skolan har aktivt sökt stödmaterial och expertis när de förberett genomförandet av gymnasiearbetet. Lärarna pekar på Skolverkets stödmaterial som en viktig grundbult i planeringen.

I förberedelsen för gymnasiearbetet har lärarna tillsammans diskuterat Skolverkets material för gymnasiearbetet i fler olika sammanhang. Lärarna uppger att diskussionerna har skett vid möten som avsatts för att utveckla arbetet kring gymnasiearbetet. Lärarna har lektionsfri tid på onsdagar som blivit en arena där en del utvecklingsarbetet skett. På skolan finns också en gymnasiearbetsgrupp som arbetat med förberedelser inför gymnasiearbetet. Lärarna framhåller också att diskussioner och samtal mellan ansvariga lärare under processens gång har varit viktiga för att förankra och utveckla gymnasiearbetet. Det samhällsvetenskapliga programmet har varit referensskola för Skolverket vad avser gymnasiearbetet. Detta menar rektorn och biträdande rektorn har bidragit till att tidigt sätta fokus på gymnasiearbetet och gett skolan goda förutsättningar att utarbeta en väl genomarbetad struktur för gymnasiearbetets genomförande. De menar också att skolan av tradition och till sin profil haft ett arbetssätt som ligger nära arbetsprocessen i gymnasiearbetet.

Lärarna har även diskuterat bedömningsfrågor där de bland annat utgått från Skolverkets bedömningsstöd. De har också haft möten kontinuerligt där de diskuterat förväntningar och krav på elevernas arbeten för att konkretisera och synliggöra de enskilda lärarnas bedömningsgrunder. På det samhällsvetenskapliga programmet har man haft "runda bordssamtal" där ansvariga lärare diskuterat bedömningsfrågor, bland annat att genom jämföra olika elevarbeten och diskutera bedömningsgrunder och nivåer.

Av intervjun med rektorn och biträdande rektorn samt lärare framgår att rollen som handledare har diskuterats. Detta har gjorts i relation till de tidigare

projektarbetena. Både skolledning och lärare ser att handledarrollen har förändrats i förhållande till den roll lärarna hade vid de tidigare projektarbetena. En sådan aspekt som framkommer i intervjuerna, är att handledarrollen kräver en mer genomtänkt struktur än vad som var fallet för den tidigare handledarrollen för projektarbetena. En annan fråga som också varit föremål för diskussion har handlat om hur handledningen bäst bidrar till elevens självständighet samtidigt som eleverna får det stöd de behöver i genomförandet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Donnergymnasiet har förberett sig väl inför genomförandet av gymnasiearbetet. Lärarna har diskuterat och tydliggjort vad uppdraget som ansvarig lärare innebär. Lärarna har också diskuterat hur de ska bedöma elevernas arbeten i förhållande till målen för gymnasiearbetet.

1.3. Rektorn tar ansvar för genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om rektorn följer och stödjer genomförandet av gymnasiearbetet. Vidare undersöks om rektorn har en uppfattning om hur det går för eleverna på en övergripande nivå och om rektorn vidtar åtgärder vid behov.

Granskningen visar att rektorn aktivt stödjer och följer genomförandet av gymnasiearbetet. Rektorn har sett till att det finns en struktur som innefattar olika avstämningar mellan skolledning och lärare och arenor för lärarna där gymnasiearbetet diskuteras. Rektorn deltar också aktivt i arbetet. Det är också tydligt att rektorn har en god kännedom om hur det går för eleverna på en övergripande nivå och en beredskap för att vidta åtgärder vid behov.

Skolan har också system för att följa varje enskild elev via regelbundet återkommande avstämningar med de ansvariga lärarna. Det finns också rutiner för att varna och följa upp elever som riskerar att inte klara godkända gymnasiearbeten. Vidare finns en planering för hur årets gymnasiearbete ska utvärderas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektor följer och stödjer genomförandet av gymnasiearbetet. Rektorn är väl insatt i gymnasiearbetet och har en god uppfattning för hur det går för eleverna.

2. Får eleverna det lärarstöd som krävs för att de ska kunna planera, genomföra och utvärdera sitt gymnasiearbete?

2.1 Läraren tydliggör syfte och mål med gymnasiearbetet för eleverna

Här undersöks om lärarna informerar eleverna om examensmålen inklusive målen för gymnasiearbetet samt redovisar för eleverna på vilka grunder betygssättning sker.

Vidare undersöks hur lärarna vägleder eleverna så att gymnasiearbetena utgår från centrala kunskapsområden inom respektive program.

Det framgår av granskningen att lärarna tydliggör syfte och mål för eleverna. Eleverna informerades om examensmålen under våren i årskurs 2. Lärarna visade upp exempel på avgränsningar, syfte och frågeställningar i uppstarten av gymnasiearbetet. Genomgångar genomfördes i helklass därefter delades eleverna in i mindre handledningsgrupper med respektive ansvarig lärare. Vid dessa tillfällen diskuterades och åskådliggjordes examensmålen och målen för gymnasiearbetet. Eleverna uppger i intervjuerna att den information de fått varit bra. De uppger att de känner sig trygga med den information de fått och att de känner igen sättet att arbeta från flera tidigare inslag i utbildningen. De frågetecken som funnits har rättats ut allt eftersom processen fortskridit.

Eleverna uppger också att dialogen med lärarna har varit viktig vid val av ämne så att gymnasiearbetet hamnar inom ramen för de centrala kunskapsområdena för respektive program.

De flesta elever beskriver handledningen som mycket konstruktiv. Flera elever uppger att i dialogen med läraren har syfte och mål med gymnasiearbetet konkretiserats och blivit tydligare. Detta gäller framför allt eleverna på det samhällsvetenskapliga programmet. På det naturvetenskapliga programmet finns elever som uttrycker ett behov av mer och tydligare dialog med lärarna.

Lärarna har tagit fram gemensamma riktlinjer som utgår från Skolverkets stödmaterial för gymnasiearbetet och som fungerar som grundläggande stöd i kommunikationen med eleverna. Både lärare och elever uppger att detta diskuterats kontinuerligt mellan elev och lärare under arbetets gång.

Eleverna på det samhällsvetenskapliga programmet uppger att de känner sig väl förtrogna med på vilka grunder betygssättning sker. Lärarna har gått igenom gymnasiemålen och informerat om vad högskoleförberedelse innebär. De har också pratat om hur de olika delarna i gymnasiearbetsprocessen bedöms. Eleverna har också fått återkoppling på de olika delarna. På det naturvetenskapliga programmet är bilden inte lika entydigt positiv. Förutom en osäkerhet om vad som krävs för ett godkänt arbete har en del elever vid det naturvetenskapliga programmet också uttryckt osäkerhet inför vilken vikt lärarna fäster vid de olika delarna i bedömningen av gymnasiearbetet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna vägleds mot centrala kunskapsområden för respektive program och att syftet och målen med gymnasiearbetet är tydligt för eleverna. Ett utvecklingsområde för skolenheten är dock att lärarna naturvetenskapsprogrammet försäkrar sig om att det

är tydligt för eleven i introduktionen av gymnasiearbetet hur detta arbete bedöms och vad som är kravet för betyget E.

2.2 Läraren stödjer eleven i gymnasiearbetet

Här undersöks om lärarna vägleder och stödjer eleverna så att varje elev självständigt planerar, genomför och utvärderar ett större arbete. Här ingår att granska om eleven utvecklar sitt arbete i samråd med den ansvariga läraren och om eleven får återkoppling på sitt arbete. Vidare ingår att granska om läraren ger extra handledning till de elever som behöver det inför och under arbetets genomförande.

Enligt intervjuade elever har lärarens synpunkter bidragit till att utveckla gymnasiearbetet. Lärarna har också enligt eleverna varit så insatta i deras arbeten att de haft insyn i hur det går för dem och var de har befunnit sig i arbetsprocessen. Intervjuade elever på båda programmen, liksom de ansvariga lärarna, framhåller att antalet handledningstillfällen bygger på elevens behov.

Individuell handledning sker på lektionstiden och i bokade träffar mellan lärare och elev. Eleverna nämner också den korrespondens de haft via mail med läraren som ett bra sätt att få snabb återkoppling på arbetet i olika delar av processen. Eleverna framhåller att de ansvariga lärarna i de allra flesta fall varit lättillgängliga för handledningen och denna har varit bra och fört deras arbeten framåt.

Lärarna uppger att de har bra koll på vilka elever som kan behöva mer stöd i gymnasiearbetet. De framhåller att vilken typ av handledning och hur mycket handledning eleverna behöver skiljer sig åt. Det är därför viktigt att anpassa handledningen utifrån varje individs behov. I de fall eleverna av olika skäl behöver extra handledning har detta getts utifrån elevens individuella behov. Vid skolenheten ges således extra handledning för elever som behöver det.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vägleder och stödjer eleven i genomförandet av gymnasiearbetet. Eleverna får återkoppling på sitt arbete och lärarna har möjlighet att ge elever extra handledning om de har behov av det.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med Skolinspektionens kvalitetsgranskningar är att granska kvaliteten i skolväsendet och bidra till utveckling genom att lyfta fram viktiga utvecklingsområden.

Med hjälp av kvalitetsgranskningarna studerar Skolinspektionen olika delar av skolornas arbete mer ingående. Granskningarna utgår från nationella mål och

riktlinjer med stöd av forskningsresultat och beprövad erfarenhet och inriktas mot olika kvalitetsaspekter. Det kan till exempel gälla undervisningens innehåll och form i ett skolämne, arbetet med uppföljning och bedömning av elevernas kunskaper eller rektorernas roll som pedagogiska ledare.

I juni 2014 avslutar de första eleverna sina gymnasiestudier inom ramen för den reformerade gymnasieskolan, *Gymnasieskola 2011.* På högskoleförberedande program är ett godkänt gymnasiearbete obligatoriskt för att eleverna ska få ett examensbevis och därmed grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola.

Mot bakgrund av gymnasiearbetets betydelse för elevens fortsatta högskolestudier finner Skolinspektionen det angeläget att redan nu granska de förutsättningar som eleverna får att självständigt planera, genomföra och utvärdera ett gymnasiearbete. Granskningen ska belysa hur skolan planerar och organiserar gymnasiearbetet samt vilket lärarstöd eleverna får inför och under gymnasiearbetets genomförande.

Metod och material

Läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för de olika verksamheterna på ett övergripande plan – men varje skola har stor frihet att utforma sitt arbete så att målen nås. När Skolinspektionen bedömer kvaliteten i en verksamhet utgår vi från hur väl man, på olika sätt, lyckas nå de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Inför besöken på varje skola har inspektörerna tagit del av rektorns redogörelse för organiseringen av gymnasiearbetet samt eventuell övrig information om gymnasiearbetet som skolan valt att delge inspektörerna. Vid besöken genomför inspektörerna intervjuer med elever, lärare och rektorn. All information analyseras och sammanställs sedan och redovisas i ett beslut för huvudmannen och i denna rapport.